

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Σύσταση Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις»

I. Γενικά

Το φερόμενο προς ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, περιλαμβάνει πέντε Κεφάλαια.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ συνιστάται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας (εφ΄ ε-ξής, «Γραφείο»), υπαγόμενο απευθείας στον Υπουργό (άρθρο 1 Νοσχ). Τριμελής επιτροπή (εφ΄ εξής, «Επιτροπή») του εν λόγω Γραφείου, συγκροτούμενη από δύο επίτιμους ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς και ένα μέλος του ΝΣΚ, επιλαμβάνεται περιστατικών αυθαιρεσίας εκ μέρους του ένστολου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος, είτε μετά από καταγγελία πολίτη ή εντολή του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, είτε αυτεπαγγέλτως. Η Επιτροπή προωθεί τη σχετική υπόθεση προς διερεύνηση από τις αρμόδιες υπηρεσίες ή αρχές, προτείνει στον Υπουργό να ανατεθεί η ανωτέρω διερεύνηση σε μέλος της ή τη θέτει στο αρχείο, γνωστοποιώντας στις αρμόδιες αρχές κάθε καταγγελία για την οποία είναι αναρμόδια. Αποφασίζει, επίσης, σε συμμόρφωση προς το αιτιολογικό καταδικαστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) σε βάρος της Ελλάδας λόγω παράβασης της ΕΣΔΑ, την εκ νέου διερεύνηση υπόθεσης πειθαρχικής ευθύνης του ένστολου προσωπικού των Σωμάτων Ασφαλείας, επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση.

Περαιτέρω, ανασυγκροτείται το «Συμβούλιο Συντονισμού και Στρατηγικής Δημόσιας Τάξης» και μετονομάζεται σε «Συμβούλιο Συντονισμού και Στρατηγικής Εσωτερικής Ασφάλειας» (άρθρο 2), συνιστάται δε στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη «Υπηρεσία Διαχείρισης Ευρωπαϊκών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων» (άρθρο 3).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄, μεταξύ άλλων, διευρύνονται οι αρμοδιότητες της «Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας» (άρθρο 5) και προβλέπεται αυτοδίκαιη κτήση της ελληνικής ιθαγενείας από τους ομογενείς αλλοδαπούς που κατατάσσονται στην Ελληνική Αστυνομία (άρθρο 8).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το προσωπικό του Πυροσβεστικού Σώματος. Ειδικότερα, επεκτείνεται και σε συγγενικά πρόσωπα πυροσβεστικών υπαλλήλων εποχιακής απασχόλησης και πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης το ευεργέτημα διορισμού τους στο Δημόσιο, όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 4 του άρθρου 7 του ν. 1339/1983 (θάνατος ή ανικανότητα εξαιτίας της ενεργούς συμμετοχής του υπαλλήλου σε διατεταγμένη υπηρεσία) (άρθρο 13 του Νσχ), και προβλέπεται ο εφοδιασμός των πυροσβεστικών υπαλλήλων εποχιακής απασχόλησης με ειδικό δελτίο ταυτότητας (άρθρο 14). Με τις διατάξεις του άρθρου 15 συνιστάται στο Πυροσβεστικό Σώμα ιδιαίτερη κατηγορία προσωπικού με την ονομασία «Πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης». Το προσωπικό αυτής της κατηγορίας ορίζεται ότι θα προσλαμβάνεται με το σύστημα των μορίων, θα απασχολείται με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου με καθήκοντα δασοπυρόσβεσης, δασοπροστασίας και πυρασφαλείας και, επικουρικής, και των υπόλοιπων τομέων δράσης του πυροσβεστικού προσωπικού, θα έχει δυνατότητα διαρκούς ανανέωσης της πενταετούς θητείας ή, υπό προϋποθέσεις, ένταξης στο μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό, δεν θα προάγεται βαθμολογικώς, και θα λαμβάνει μηνιαίες αποδοχές ίσες με εκείνες που λαμβάνουν αντίστοιχης προϋπηρεσίας και προσωπικής κατάστασης πυροσβεστικοί υπάλληλοι εποχιακής απασχόλησης.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ ρυθμίζονται επιμέρους ζητήματα αρμοδιότητας, κυρίως, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Ειδικότερα, επανακαθορίζεται το μηνιαίο επίδομα που λαμβάνουν όσοι μετατάσσονται σε υπηρεσία γραφείου λόγω παθήματος κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας και ένεκα αυτής (άρθρο 16), προβλέπεται άδεια της αστυνομικής αρχής για την εργασία με οποιαδήποτε ιδιότητα σε κατάσταση υγειονομικού ενδιαφέροντος, και ρυθμίζονται θέματα υπηκόων τρίτων χωρών (άρθρο 17).

Περαιτέρω, επαναπροσδιορίζονται οι προϋποθέσεις ίδρυσης των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, παρέχεται η δυνατότητα στους συνοριακούς φύλακες και ειδικούς φρουρούς που εντάχθηκαν στο αστυνομικό προσωπικό να μετέχουν στις οριζόμενες πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές ενώσεις, και επεκτείνεται η εφαρμογή του συστήματος της απλής αναλογικής στην εκλογή των οργάνων των συνδικαλιστικών οργανώσεων των αστυνομικών υπαλλήλων (άρθρο 18). Επίσης, ρυθμίζονται ζητήματα μεταθέσεων αστυνομικού προσωπικού (άρθρο 19), θέματα καταλληλότητάς του να φέρει πυροβόλα όπλα (άρθρο 20), καταργείται η Ελληνική Αγροφυλακή, μεταφέρονται οι αρμοδιότη-

τές της στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ασκούνται από τις κατά τόπο Δασικές Υπηρεσίες (άρθρο 21), παρέχεται η δυνατότητα στην Ελληνική Αστυνομία, κατόπιν αιτήματος, να προσφέρει υπηρεσίες και μέσα προς Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και τρίτους, με καταβολή ανταλλάγματος (άρθρο 22), και συνιστάται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη Γενική Διεύθυνση Κατάστασης Πολιτικού Προσωπικού (άρθρο 23).

Τέλος, το Κεφάλαιο Ε΄ (άρθρα 24-26) περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις και προσδιορισμό των καταργουμένων.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 1

Α) Κατά την παρ. 3 του προτεινόμενου άρθρου, «(...) Η Επιτροπή αξιολογεί κάθε καταγγελία ή περιστατικό για το αν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Γραφείου και αποφασίζει με πράξη της είτε για την προώθησή της προς διερεύνηση στις αρμόδιες Υπηρεσίες ή Αρχές είτε για τη θέση τους στο αρχείο. Αν η καταγγελία ή το περιστατικό αφορά και αξιόποινη πράξη αυτεπαγγέλτως διωκόμενη, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 37 του Κ.Π.Δ. [ανακοίνωση στον αρμόδιο εισαγγελέα]. Η Επιτροπή υποχρεούται να γνωστοποιεί στις αρμόδιες αρχές κάθε καταγγελία που περιέρχεται σ' αυτή και δεν ανάγεται στις αρμοδιότητες του Γραφείου».

Όπως προκύπτει από το γράμμα των ανωτέρω διατάξεων, η «αξιολόγηση» της Επιτροπής αφορά αποκλειστικώς την αρμοδιότητα του Γραφείου, κατ' άρθρο 1 παρ. 1 του Νσχ. Προβληματισμός γεννάται ως προς την έννοια και τη σημασία της «θέσης στο αρχείο» καταγγελίας. Θα έπρεπε, ενδεχομένως, να διευκρινισθεί εάν καταγγελία τίθεται στο αρχείο ως αναρμοδίως υποβληθείσα, οπότε και «γνωστοποιείται» στην αρμόδια αρχή, ή ως προδήλως αβάσιμη, οπότε η «αξιολόγηση» της Επιτροπής επεκτείνεται και στην ουσία της καταγγελίας.

Περαιτέρω, κατά το πρώτο εδάφιο της προς ψήφιση διάταξης, στη συγκρότηση της συνιστώμενης τριμελούς Επιτροπής μετέχουν ένας επίτιμος αρεοπαγίτης, ως πρόεδρος και ένας επίτιμος εισαγγελέας ή αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου ή εφετών, ως μέλος.

Σημειώνεται ότι, κατ' άρθρο 59 παρ. 4 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 1756/1988), «Ο δικαστικός λειτουργός, που συμπλήρωσε τριάντα χρόνια πραγματική υπηρεσία δικαστικού λειτουργού ή αποχωρεί λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας, διατηρεί τιμητικά τον τίτλο της θέσης που κατείχε και μετά τη λύση της υπηρεσιακής σχέσης». Εξ άλλου, κατά την παρ. 1 του ως άνω άρθρου, «Οι δικαστικοί λειτουργοί μέχρι και το βαθμό του εφέτη ή αντεισαγγελέα εφετών και των αντίστοιχων βαθμών αποχωρούν υποχρεωτικά από την υπηρεσία μόλις συμπληρώσουν το 65ο έτος της ηλικίας τους. Όλοι οι δικαστικοί

λειτουργοί των ανώτερων βαθμών αποχωρούν μόλις συμπληρώσουν το 67ο έτος της ηλικίας τους».

Επισημαίνεται, ακόμη, ότι, κατά το Σύνταγμα του 1952, τα μέλη του Αρείου Πάγου, οι πρόεδροι και οι εισαγγελείς εφετών αποχωρούσαν κατά το 70ό έτος της ηλικίας τους, κατά δε το Σύνταγμα του 1911, τα μέλη του Αρείου Πάγου κατά το 75ο έτος κατ' ανώτατο όριο, οι δε λοιποί δικαστικοί λειτουργοί, κατά το 70ο έτος κατ' ανώτατο όριο (βλ. επί του ζητήματος του ορίου αποχώρησης των δικαστικών λειτουργών και του ζητήματος της προσωπικής ανεξαρτησίας τους Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2007, σελ. 391).

Β) Κατά τις παρ. 5 και 6 του προς ψήφιση άρθρου, η Επιτροπή «επιλαμβάνεται επίσης υποθέσεων για τις οποίες έχει εκδοθεί καταδικαστική απόφαση από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σε βάρος της Ελλάδος για παράβαση των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ν.δ. 53/1974), με την οποία διαπιστώνονται ελλείψεις της πειθαρχικής διαδικασίας ή νέα στοιχεία που δεν αξιολογήθηκαν στην πειθαρχική έρευνα ή την εκδίκαση της υπόθεσης. Στις περιπτώσεις αυτές η Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και οι αντίστοιχες Υπηρεσίες προσωπικού των άλλων Σωμάτων διαβιβάζουν την ως άνω απόφαση και το σχετικό πειθαρχικό φάκελο στην Επιτροπή, η οποία επανεξετάζει την υπόθεση λαμβάνοντας υπόψη της ιδίως όσα έκανε δεκτά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και αποφασίζει την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης. Η Επιτροπή διαβιβάζει την απόφαση για την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης με όλα τα στοιχεία του φακέλου στον Αρχηγό του οικείου Σώματος, ο οποίος δεσμεύεται από την απόφαση και διατάσσει νέα έρευνα, σύμφωνα με όσα γίνονται δεκτά από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου».

Είναι αμφίβολο εάν η προτεινόμενη παρεμβολή της Επιτροπής εξυπηρετεί την οικονομία της διαδικασίας συμμόρφωσης προς το αιτιολογικό καταδικαστικής απόφασης του ΕΔΔΑ. Απλούστερο και ταχύτερο θα ήταν να διαβιβάζει η αρμόδια Υπηρεσία Προσωπικού την απόφαση του ΕΔΔΑ απευθείας στον Αρχηγό του οικείου Σώματος, ο οποίος δεσμεύεται να διατάξει νέα έρευνα.

2. Επί του άρθρου 5

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του προς ψήφιση άρθρου επεκτείνεται η αρμοδιότητα της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας στη «διερεύνηση, εξιχνίαση και δίωξη σε όλη την επικράτεια (...) εγκλημάτων που διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά», όχι μόνον αστυνομικοί όλων των βαθμών, συνοριακοί φύλακες και ειδικοί φρουροί, «πάλληλοι και λειτουργοί του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός καθορίστηκε με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α΄) και οριοθε-

τήθηκε εκ νέου με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 1892/1990» (άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 2713/1999, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3103/2003), αλλά και «υπάλληλοι ή αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή Διεθνών Οργανισμών που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια».

Επισημαίνεται ότι η περαιτέρω διεύρυνση των «εξωτερικών» (βλ. Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του σχεδίου του ν. 3103/2003) αρμοδιοτήτων της ως άνω Υπηρεσίας έχει ως αποτέλεσμα «να μεταβάλλεται ο χαρακτήρας της ως «Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας»» (όπ. π.) και να παρίσταται δικαιολογημένη ενδεχόμενη μετονομασία της.

3. Επί του άρθρου 8

Με την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου προστίθεται παράγραφος στο άρθρο 27 του ν. 1481/1984, «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης», το οποίο αφορά την «Προέλευση αστυφυλάκων και αρχιφυλάκων».

Κατά την προς ψήφιση διάταξη, «Οι ομογενείς που κατατάσσονται στην Ελληνική Αστυνομία αποκτούν αυτοδικαίως την ελληνική ιθαγένεια από την εισαγωγή τους στις Αστυνομικές Σχολές ή από την κατάταξή τους», «για λόγους ίσης μεταχείρισης με τους εισαγόμενους στις Στρατιωτικές Σχολές, αλλά και για λόγους ουσίας, αφού δεν είναι νοητό υπάλληλοι του στενού πυρήνα της ελληνικής διοίκησης να στερούνται της ελληνικής ιθαγένειας» (Αιτιολογική Έκθεση επί του προτεινόμενου άρθρου).

Επισημαίνεται ότι οι ίδιοι λόγοι συντρέχουν και στις περιπτώσεις κατατασσομένων στα υπόλοιπα, υπαγόμενα στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Σώματα Ασφαλείας, δηλαδή στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή και το Πυροσβεστικό Σώμα.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη ρύθμιση θα μπορούσε, για λόγους νομοτεχνικής και συστηματικής αρτιότητας, να ενταχθεί στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (ν. 3284/2004), με τροποποίηση ή συμπλήρωση του άρθρου 4 του εν λόγω Κώδικα, το οποίο προβλέπει αυτοδίκαιη απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας από ομογενείς αλλοδαπούς που εισάγονται «στις στρατιωτικές σχολές αξιωματικών ή υπαξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων» ή κατατάσσονται «στις ένοπλες δυνάμεις ως εθελοντές».

4. Επί του άρθρου 15 παρ. 1, 2, 3, 7, 9 και 10

Με τις διατάξεις του προτεινόμενου άρθρου συνιστάται στο Πυροσβεστικό Σώμα (εφεξής, «Π.Σ.») ιδιαίτερη κατηγορία προσωπικού, με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, με την ονομασία «Πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης» και με δυνατότητα διαρκούς ανανέωσης της θητείας τους (άρθρο 15 παρ. 7), σε οργανικές θέσεις που συνιστώνται με ταυτόχρονη αντίστοιχη μείωση των οργανικών θέσεων των μόνιμων πυροσβεστών (άρθρο 15 παρ.

1). Τα καθήκοντα που θα εκτελούν οι πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης είναι «κυρίως καθήκοντα δασοπυρόσβεσης, δασοπροστασίας και πυρασφάλειας» ενώ, παράλληλα, «δύνανται να διατίθενται επικουρικά και στην άσκηση των λοιπών καθηκόντων του πυροσβεστικού προσωπικού, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες» (άρθρο 15 παρ. 9 εδ. α'). Ο χρόνος παροχής εργασίας και οι άδειές τους ρυθμίζονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τους Πυροσβέστες» (άρθρο 15 παρ. 9 εδ. στ').

Από τα ανωτέρω καθώς και από τον συνδυασμό των υπόλοιπων διατάξεων του άρθρου 15 συνάγονται, σε σχέση με τη συνιστώμενη νέα κατηγορία προσωπικού του Π.Σ., τα εξής: Αν και προτείνεται να υπαχθούν σε υπηρεσιακή και μισθολογική κατάσταση, όπου έχουν εισαχθεί αποκλίσεις από την αντίστοιχη του μόνιμου πυροσβεστικού προσωπικού γενικών καθηκόντων (διαφορετική διαδικασία πρόσληψης, έλλειψη δυνατότητας βαθμολογικής προαγωγής, διαφορετικός τρόπος υπολογισμού των αποδοχών, κ.λπ.), εν τούτοις οι πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης ασκούν, υπό τους ίδιους όρους (ωράριο, εξοπλισμός, επιχειρησιακός σχεδιασμός), καθήκοντα που αντιστοιχούν στην εκπλήρωση της κύριας αποστολής του Π.Σ.. Συμφώνως προς το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3511/2006 «Αναδιοργάνωση του Πυροσβεστικού Σώματος, αναβάθμιση της αποστολής του και άλλες διατάξεις», αποστολή του Π.Σ. είναι η «ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, του φυσικού περιβάλλοντος και ιδίως του δασικού πλούτου της Χώρας από τους κινδύνους των πυρκαγιών (...). (...), ώστε να επιτυγχάνεται η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των πυρκαγιών και των κινδύνων, που απορρέουν από αυτές».

Η, κατά το μεγαλύτερο μέρος, ταύτιση των καθηκόντων μεταξύ των πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης και των μόνιμων πυροσβεστών συνάγεται και από τη διάταξη της παρ. 1 εδ. β' του άρθρου 15, συμφώνως προς την οποία η σύσταση των νέων οργανικών επί θητεία θέσεων για τους πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης γίνεται με ταυτόχρονη μείωση αντίστοιχων οργανικών θέσεων των μόνιμων πυροσβεστών.

Δεδομένου ότι με διατάξεις του άρθρου 15 προτείνεται να εισαχθούν αποκλίσεις του υπηρεσιακού καθεστώτος των πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης από εκείνο που διέπει το μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό, όσες εξ αυτών συνδέονται προς την εκτέλεση υπηρεσίας πρέπει να εξετασθούν υπό το φως της κατά τα ως άνω ανάληψης, εκ μέρους των πρώτων, καθηκόντων έντασης και επικινδυνότητας ίσου βαθμού προς τα καθήκοντα του μόνιμου προσωπικού.

Ειδικότερα:

Α) Συμφώνως προς την παρ. 2 του άρθρου 15, κύριες προϋποθέσεις για την πρόσληψη πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης συνιστούν, καταρχήν, η κατοχή απολυτηρίου Γυμνασίου και ηλικία μικρότερη του 29ου έτους. Επισημαίνεται ότι το ισχύον αντίστοιχο, καταρχήν, όριο ηλικίας για την κα-

τάταξη των (μόνιμων) δόκιμων πυροσβεστών είναι το 30ό έτος της ηλικίας τους, ενώ προϋπόθεση κατάταξης αποτελεί η κατοχή τίτλου σπουδών οποιουδήποτε τύπου Λυκείου [άρθρο 1 στοιχ. 2 και 3, αντιστοίχως, του π.δ. 19/2006 «Κανονισμός κατάταξης στο Πυροσβεστικό Σώμα των Δοκίμων Πυροσβεστών και άλλες διατάξεις»).

Β) Περαιτέρω, συμφώνως προς την παρ. 3 περίπτ. α΄ του άρθρου 15, ανώτατο όριο ηλικίας για συμμετοχή σε προκήρυξη διαγωνισμού για κατάταξη πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης ορίζεται το 45ο έτος, υπό την προϋπόθεση ότι ο υποψήφιος εργάσθηκε ως εποχικός πυροσβέστης κατά τις αντιτυρικές περιόδους τριών ετών, και, συγκεκριμένως, κατά την περίοδο 2008 έως και 2010. Σημειώνεται, εν προκειμένω, ότι: α) το σχετικό όριο ηλικίας εκλαμβάνεται ως τεκμήριο για την αποτελεσματικότερη εκτέλεση της αποστολής του Π.Σ., «για την εκπλήρωση της οποίας το πυροσβεστικό προσωπικό ασκεί συγκεκριμένες δραστηριότητες, που απαιτούν ιδιαίτερα φυσικά και σωματικά προσόντα, όπως (...) αυξημένο επίπεδο μυϊκής δύναμης, αντοχής και ταχύτητας» (ΔΕΦΑΘ 81/2010, βλ. και ΣτΕ 2096/2000), και β) η διαφοροποίηση στο όριο ηλικίας κατάταξης για την ίδια κατηγορία προσωπικού (ή προσωπικού που ασκεί τα ίδια ή παρόμοια καθήκοντα) έχει κριθεί σύμφωνη προς την αρχή της ισότητας, «όταν συναρτάται προς μία επαρκή χρονικά απασχόληση στην δασοπυρόσβεση και την απόκτηση αντίστοιχης εμπειρίας» (ΣτΕ 1564/2009).

Γ) Συμφώνως προς το εδ. ε΄ της παρ. 3 του άρθρου 15, «(...) δεν απαιτείται όριο αναστήματος, ούτε η υποβολή τους [των υποψηφίων πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης με προϋπηρεσία εποχικού πυροσβέστη ή εποχιακού εργατοτεχνικού προσωπικού] σε αθλητικές δοκιμασίες».

Από τη διατύπωση της ως άνω διάταξης συνάγεται ότι, ενώ για τους υποψήφιους πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης με προϋπηρεσία εποχικού πυροσβέστη ή εποχιακού εργατοτεχνικού προσωπικού δεν απαιτείται όριο αναστήματος ούτε η υποβολή τους σε αθλητικές δοκιμασίες, για τους υπόλοιπους υποψήφιους πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης (χωρίς προϋπηρεσία) εφαρμόζονται κανονικώς οι διατάξεις περί ελάχιστου αναστήματος και περί υποβολής σε αθλητικές δοκιμασίες.

Σχετικώς με το όριο αναστήματος, έχει κριθεί ότι το κριτήριο του καθορισμού «ενός ελάχιστου αναστήματος, 1,70 μ., που δεν υπερβαίνει κατά πολύ το μέσο όρο αναστήματος των ανδρών (1,67 μ.) για την πρόσληψη ως πυροσβέστη, είναι πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον κανονιστικό νομοθέτη σκοπού, ο οποίος συνίσταται στη θέσπιση ορισμένων σωματικών προσόντων αναγκαίων (...) για την αποτελεσματικότερη εκτέλεση της αποστολής του Πυροσβεστικού Σώματος, για την εκπλήρωση της οποίας το πυροσβεστικό προσωπικό ασκεί συγκεκριμένες δραστηριότητες, που απαιτούν ιδιαίτερα φυσικά και σωματικά προσόντα, όπως ορισμένο ύψος (...) (πρβλ. ΣτΕ 2096/2000)» (όπως αναφέρεται στη ΔΕΦΑΘ 81/2010). Περαιτέ-

ρω, έχει κριθεί ότι το κριτήριο του καθορισμού ελάχιστου αναστήματος «δικαιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος, συναπτόμενους προς τις απαιτήσεις του πυροσβεστικού επαγγέλματος, καθόσον αποτελεί προϋπόθεση αναγκαία και πρόσφορη για την αποτελεσματική εκτέλεση του έργου της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, δεδομένου ότι το πυροσβεστικό προσωπικό κατά την εκπλήρωση της αποστολής του ασκεί δραστηριότητες που απαιτούν ιδιαίτερα φυσικά και σωματικά προσόντα, μεταξύ των οποίων και ορισμένο ελάχιστο ανάστημα (πρβλ. ΣτΕ 1247/2008 που αφορά ανάστημα αστυνομικού προσωπικού)» (όπως αναφέρεται στη ΔΕφΑθ 592/2009).

Σχετικώς με τη μη υποβολή σε αθλητικές δοκιμασίες επισημαίνεται ότι, συμφώνως προς τις διατάξεις του άρθρου 7 του π.δ. 19/2006, απαραίτητο στάδιο της διαδικασίας διαγωνισμού των υποψήφιων δόκιμων πυροσβεστών (για μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό) αποτελεί η αυστηρή διαδικασία αθλητικών δοκιμασιών και αγωνισμάτων χωρίς δικαίωμα επανεξέτασης. Συναφώς, έχει κριθεί ότι «Με τη διαδικασία των αθλητικών δοκιμασιών επιδιώκεται η διαπίστωση της σωματικής ικανότητας του υποψηφίου πυροσβέστη, σε βαθμό ικανοποιητικό για την άσκηση του πυροσβεστικού έργου» (ΔΕφΑθ 34/2010), και ότι «οι καλές επιδόσεις του υποψηφίου στις ως άνω αθλητικές δοκιμασίες συνιστούν μέσο πιστοποίησης ύπαρξης της μυϊκής δύναμης, που απαιτείται προκειμένου να είναι σε θέση να εκτελέσει τα μελλοντικά του καθήκοντα (...), δεδομένου ότι οι πυροσβεστικοί υπάλληλοι κατά την εκπλήρωση των ειδικών καθηκόντων τους (καταστολή πυρκαγιών, αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, διάσωση ατόμων και περιουσιών), αναπτύσσουν δραστηριότητες, όπου τα σωματικά προσόντα διαδραματίζουν ως επί το πλείστον αποφασιστικό ρόλο, τα οποία συνεπώς πρέπει να έχουν όλοι οι υπάλληλοι, αδιακρίτως φύλου (πρβλ. ΣτΕ 1247/2008)» και πρέπει να ανταποκριθούν «στις συνεχώς διευρυνόμενες αρμοδιότητες αυτού [του Π.Σ.] (καταστολή πυρκαγιών, αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, διάσωση ατόμων και περιουσιών, επικίνδυνα περιβαλλοντικά, τεχνολογικά, βιοχημικά, ραδιενεργά και λοιπά συμβάντα), οι οποίες προδήλως απαιτούν αυξημένες ψυχοσωματικές δυνάμεις» (ΔΕφΑθ 1010/2009).

Συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση επί του υπό ψήφιση Νοχ (σελ. 8), η απόκλιση από τον κανόνα, τόσο του ελάχιστου αναστήματος (τουλάχιστον 1,70 μ. για τους άνδρες και 1,65 μ. για τις γυναίκες, βλ. άρθρο 1 στοιχ. 5 του π.δ. 19/2006), όσο και της υποβολής σε αθλητικές δοκιμασίες, δικαιολογείται «λόγω της μακράς προϋπηρεσίας και της δοκιμασίας τους στο αντικείμενο αυτό». Επαναλαμβάνεται, εν προκειμένω, ο προβληματισμός που εκτέθηκε ανωτέρω (υπό Β της παρούσας παρατήρησης) σχετικώς με τον χαρακτηρισμό προϋπηρεσίας τριών ετών, ως «μακράς».

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η προϋπηρεσία των υποψηφίων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων: α) τους έχοντες την ειδικότητα του πυροφύλακα (Κατηγορία Δ', άρθρο 1 παρ. 3 του π.δ. 124/2003 «Κανονισμός πρόσληψης προ-

σωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, στο Πυροσβεστικό Σώμα, ως πυροσβεστών εποχικής απασχόλησης»), κύριο καθήκον του οποίου αποτελεί «η στελέχωση Πυροφυλακίου», κτηριακής, δηλαδή, εγκατάστασης μόνιμου παρατηρητηρίου (όλα τα πυροφυλακία των δασικών υπηρεσιών παραχωρήθηκαν στο Π.Σ. με το άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 2612/1998 «Ανάθεση της δασοπυρόσβεσης στο Πυροσβεστικό Σώμα και άλλες διατάξεις»), και β) το εποχιακό εργατοτεχνικό προσωπικό (άρθρο 30 παρ. 20 του ν. 2538/1997), καθήκον του οποίου αποτελεί η «εξυπηρέτηση λειτουργίας ή άλλων αναγκών των επίγειων και εναέριων πυροσβεστικών μέσων, των σταθμών αεροπυροσβεστικών μέσων, των σταθμών αεροπυρόσβεσης, των πυροφυλακείων και εγκαταστάσεων».

Διατυπώνεται, επομένως, το ερώτημα εάν προϋποθέσεις πρόσληψης (ελάχιστο απαιτούμενο ανάστημα, αυξημένο επίπεδο μυϊκής δύναμης, αντοχής και ταχύτητας, κ.λπ.), οι οποίες, συμφώνως προς την προεκτεθείσα νομολογία, κρίνονται αναγκαίες και πρόσφορες για την εκτέλεση του έργου του Π.Σ. και συνάπτονται κατ' αντικειμενικό τρόπο προς την εκτέλεσή του, μπορούν να μην απαιτούνται, όταν πρόκειται για την πρόσληψη προσωπικού με προϋπηρεσία σε διαφορετικό αντικείμενο από εκείνο της προκηρυσσόμενης θέσης.

5. Επί του άρθρου 15 παρ. 5

Κατά την προς ψήφιση διάταξη, «Ο αριθμός των μορίων ανά κριτήριο, (...), τα λοιπά απαιτούμενα προσόντα και ο τρόπος διαπίστωσής τους, τα κωλύματα, (...) η διαδικασία πρόσληψης και κάθε άλλο σχετικό θέμα καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη». Δημιουργείται, εν προκειμένω, προβληματισμός εάν τα προσόντα και τα κωλύματα κατάταξης κατηγορίας προσωπικού σε Σώμα Ασφαλείας, καθώς και η εν γένει διαδικασία πρόσληψής του μπορούν να θεωρηθούν ως ειδικότερα ή μερικότερα ή λεπτομερειακού ή τεχνικού χαρακτήρα θέματα. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, για τη ρύθμισή τους ενδείκνυται η παροχή εξουσιοδότησης προς έκδοση προεδρικού διατάγματος.

6. Επί του άρθρου 15 παρ. 6

Κατά το εδ. ε' της προτεινόμενης διάταξης, «Όσοι προσλαμβάνονται κατά το χρονικό διάστημα της τριετίας αυτής [δηλαδή, της τριετίας από την κατάρτιση του πίνακα επιτυχόντων από την αρμόδια επιτροπή] απαιτείται να έχουν κατά το χρόνο πρόσληψής τους τα προσόντα που προβλέπονται από την προκήρυξη». Θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, για λόγους ορθής εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης, να αντικατασταθεί η εν λόγω διάταξη ως εξής: «Όσοι προσλαμβάνονται κατά το χρονικό διάστημα της τριετίας αυτής [δηλαδή, της τριετίας από την κατάρτιση του πίνακα επιτυχόντων από την αρμόδια επιτροπή] απαιτείται να έχουν κατά το χρόνο πρόσληψής τους

τα προσόντα που προβλέπονται από την προκήρυξη, εκτός της ηλικίας, την οποία απαιτείται να έχουν κατά τον χρόνο λήξης της προθεσμίας υποβολής της αίτησης».

7. Επί του άρθρου 15 παρ. 8

A) Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης, οι οποίοι κατά το χρόνο πρόσληψής τους δεν είχαν υπερβεί το 35ο έτος της ηλικίας τους, μπορούν να ζητήσουν (...) να ενταχθούν στο μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό (...)».

Η εν λόγω κατηγορία προσωπικού προτείνεται να μονιμοποιείται χωρίς την τήρηση των διαδικασιών και των προϋποθέσεων που έχουν καθορισθεί για τους υπόλοιπους υποψήφιους δόκιμους πυροσβέστες. (Για τα ζητήματα που ανακύπτουν, βλ. ανωτέρω, υπό Παρατήρηση 4). Εξ άλλου, έχει κριθεί ότι, κατά τον καθορισμό του τρόπου εξακρίβωσης της καταλληλότητας των υποψηφίων για την άσκηση των καθηκόντων του πυροσβεστικού υπαλλήλου (τρόπος εξέτασης, είδος αγωνισμάτων, κ.λπ.) «ο νομοθέτης (...) πρέπει να ασκεί την ευχέρεια αυτή με κριτήρια αντικειμενικά, γενικά για όλους τους υποψηφίους και πρόσφορα για την κατά τα ανωτέρω διακρίβωση της καταλληλότητάς τους (ΣΤΕ 741/2002, 1433/2004, 3443/2004)» (όπως αναφέρεται στη ΔΕφΑθ 1010/2009).

B) Κατά το εδ. ε' της προτεινόμενης διάταξης, «Οι εντασσόμενοι καταλαμβάνουν οργανικές θέσεις Πυροσβεστών (...)». Εν προκειμένω, θα έχρηζε, ενδεχομένως, διευκρίνισης το εξής ζήτημα:

Συμφώνως προς το άρθρο 11Α του π.δ. 170/1996 «Κανονισμός κατάταξης δοκίμων Πυροσβεστών και μεταθέσεων του πυροσβεστικού προσωπικού του Πυροσβεστικού Σώματος, οι πυροσβέστες «μετατίθενται στην πόλη συμφέροντός τους, μόνον εφόσον προκύψει σε αυτήν πραγματική κενή οργανική θέση και ταυτόχρονα έχει προηγηθεί πρόσληψη πυροσβεστών στην Υπηρεσία από την οποία επιθυμούν να μετατεθούν», ενώ, παραλλήλως, «λαμβάνεται υπόψη η μεταξύ τους σειρά αρχαιότητας» ή «η μεταξύ τους σειρά αρχαιότητας που είχαν κατά την αποφοίτησή τους από τη Σχολή Πυροσβεστών». Από τον συνδυασμό των εν λόγω διατάξεων προκύπτει ότι: α) στο σύστημα μεταθέσεων, ισχύει η αρχαιότητα ως κριτήριο επιλογής του υπαλλήλου του οποίου η αίτηση προτίμησης θα γίνει δεκτή, και β) εισάγεται κατευθυντήρια γραμμή προς τη διοίκηση να τοποθετεί τους νεοπροσλαμβανομένους σε Υπηρεσία, που είτε έχει ήδη οργανικό κενό, είτε δεν την έχει δηλώσει αρχαιότερος υπάλληλος ως τόπο προτίμησης. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, δεν καθίσταται σαφές, από τη διατύπωση της παρ. 8 εδ. ε' του άρθρου 15, εάν οι ενταχθησόμενοι στο Π.Σ., μετά τη λήξη της πενταετίας, θα θεωρηθούν νεοπροσλαμβανόμενοι και θα καταλάβουν οργανικές θέσεις που δεν έχουν ζητηθεί από αρχαιότερους πυροσβέστες.

8. Επί του άρθρου 15 παρ. 9

Κατά τα εδ. α' και β' της προτεινόμενης διάταξης, «Οι Πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης ασκούν κυρίως καθήκοντα δασοπυρόσβεσης, δασοπροστασίας και πυρασφάλειας. Επίσης, δύνανται να διατίθενται επικουρικά και στην άσκηση των λοιπών καθηκόντων του πυροσβεστικού προσωπικού, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες». Θα έχρηζε, ενδεχομένως, διευκρίνισης η έννοια της κατ' επικουρικό τρόπο διάθεσης του εν λόγω προσωπικού στην άσκηση των υπόλοιπων καθηκόντων του πυροσβεστικού προσωπικού (όπως αυτά προβλέπονται στα άρθρα 1 και 2 του ν. 3511/2006 και σε άλλες κανονιστικές πράξεις).

9. Επί του άρθρου 15 παρ. 10

Κατά τα εδ. γ' και δ' της προς ψήφιση διάταξης, «Οι πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης τοποθετούνται με απόφαση του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος, ανάλογα με τις υπηρεσιακές ανάγκες και μετατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού Μεταθέσεων που ισχύει για το μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό. Ειδικά οι πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης που προέρχονται από τους υποψηφίους της παρ. 3 τοποθετούνται στις Πυροσβεστικές Υπηρεσίες και τα Πυροσβεστικά Κλιμάκια του νομού όπου υπηρετούσαν ως εποχικοί πυροσβέστες». Θα έχρηζε, ενδεχομένως, διευκρίνισης η σχέση μεταξύ των δύο κατηγοριών οργανικών θέσεων, εκείνης των πυροσβεστών πενταετούς απασχόλησης, που συνιστάται με το υπό ψήφιση Νοσχ. και εκείνης του μόνιμου πυροσβεστικού προσωπικού, ώστε να αποσαφηνισθεί το ζήτημα των μεταξύ τους τομών στο θέμα των μεταθέσεων. Στην περίπτωση κατά την οποία ήθελε γίνει δεκτό ότι και οι δύο κατηγορίες υπαλλήλων διεκδικούν κοινές οργανικές θέσεις, εγείρονται ζητήματα όμοια με της διάταξης της παρ. 8 εδ. ε' του άρθρου 15.

10. Επί του άρθρου 15 παρ. 15

Κατά την προτεινόμενη διάταξη, «Οι μηνιαίες αποδοχές των Πυροσβεστών πενταετούς υποχρέωσης είναι αυτές που λαμβάνουν ως εποχικοί πυροσβέστες ανάλογα με τα έτη υπηρεσίας τους και την οικογενειακή τους κατάσταση». Δεδομένου ότι ως πυροσβέστες πενταετούς υποχρέωσης δύνανται να προσληφθούν και πρόσωπα χωρίς προϋπηρεσία εποχικού πυροσβέστη, αλλά και ότι ο θεσμός της πρόσληψης πυροσβεστικού προσωπικού εποχιακής απασχόλησης είναι πιθανό να μην έχει εφαρμογή μετά λίγα έτη από σήμερα, η εν λόγω διάταξη θα έπρεπε να αντικατασταθεί κατά τρόπο, ώστε ο καθορισμός των μηνιαίων αποδοχών των εν λόγω επί θητεία υπαλλήλων να γίνεται κατ' αναφορά προς ρυθμίσεις σχετικές με τον υπολογισμό της μισθοδοσίας. Σε αντίθετη περίπτωση, θα εξακολουθήσουν να ισχύουν διαφοροποιήσεις που υφίστανται σήμερα κατά τη μισθοδοσία εποχικών πυροσβεστών διαφορετικών ειδικοτήτων, για κάθε μία εκ των οποίων προβλέ-

πονται διαφορετικά καθήκοντα (βλ. άρθρο 1 παρ. 3 του π.δ. 124/2003, και για το ισχύον διαφορετικό μισθολογικό καθεστώς μεταξύ των κατηγοριών εποχικών πυροσβεστών, βλ. υπ' αριθμ. 19535 Φ. 504.22/29.4.2009 εγκύκλιο Α.Π.Σ.), παρά την προτεινόμενη, με το υπό ψήφιση άρθρο 15, ανάληψη, στο εξής εκ μέρους όλων των προσληφθησομένων, κοινών καθηκόντων. Θα έχρηζε, επίσης, διευκρίνισης ο τρόπος υπολογισμού της αμοιβής του προσληφθησόμενου προσωπικού για υπερωριακή απασχόληση (ώρες νυχτερινής απασχόλησης, αργίες, Σάββατα και Κυριακές), δεδομένου ότι το μόνιμο πυροσβεστικό προσωπικό αμείβεται για αυτή με διαφορετικό τρόπο σε σχέση τόσο με τους πολιτικούς δημόσιους υπαλλήλους, όσο και με τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα.

11. Επί του άρθρου 18 παρ. 2, 3 και 5

Με τις προτεινόμενες διατάξεις επαναπροσδιορίζεται το καθεστώς ίδρυσης των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών ενώσεων των αστυνομικών υπαλλήλων. Κατά την αιτιολογική έκθεση επί των ως άνω διατάξεων, «οι ρυθμίσεις εξυπηρετούν την ανάγκη καλύτερης συνδικαλιστικής εκπροσώπησης του προσωπικού». Έτσι, συμφώνως προς την παρ. 2, με την οποία αντικαθίσταται η περ. α της παρ. 4 του άρθρου 30α του ν. 1262/1982 (το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2265/1994), οι εν ενεργεία αστυνομικοί υπάλληλοι επιτρέπεται να συστήσουν «α. Μία πρωτοβάθμια ένωση αξιωματικών σε κάθε περιφέρεια (ο.τ.α.) και μία πρωτοβάθμια ένωση αστυνομικών υπαλλήλων μέχρι και το βαθμό του ανθυπαστυνόμου σε κάθε μία από τις Διευθύνσεις Αστυνομίας Αθηνών, Πειραιώς, Βορειοανατολικής Αττικής, Νοτιοανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Θεσσαλονίκης, καθώς και σε κάθε Αστυνομική Διεύθυνση νομού. Μέλη των οργανώσεων αυτών μπορούν να είναι μόνο οι αστυνομικοί που υπηρετούν σε Υπηρεσίες που εδρεύουν μέσα στα γεωγραφικά όρια της πιο πάνω περιφέρειας ή των πιο πάνω Διευθύνσεων της Αστυνομίας ή Αστυνομικών Διευθύνσεων, αντιστοίχως (...)».

Κατά την προς ψήφιση παρ. 3, με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 5 του άρθρου 30α του ν. 1262/1982, «Κάθε αστυνομικός δικαιούται να είναι μέλος μόνο της πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης της Αστυνομικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης Αστυνομίας ή της περιφέρειας της παρ. 4 όπου υπηρετεί. Ο αστυνομικός που υπηρετεί σε υπηρεσία της οποίας η τοπική αρμοδιότητα εκτείνεται σε περισσότερες Αστυνομικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Αστυνομίας ή περιφέρειες, μπορεί να εγγραφεται ως μέλος στην ένωση της Αστυνομικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης Αστυνομίας ή της περιφέρειας, όπου έχει την έδρα η Υπηρεσία του, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ιεραρχική υπαγωγή της Υπηρεσίας του. Αν αστυνομικός εγγραφεί και σε δεύτερη συνδικαλιστική οργάνωση διαγράφεται υποχρεωτικά από την πρώτη (...)».

Περαιτέρω, κατά την προτεινόμενη παρ. 5, «Οργανώσεις αστυνομικών υ-

παλλήλων της Ελληνικής Αστυνομίας, που έχουν ήδη συσταθεί οφείλουν να προσαρμόσουν τα καταστατικά τους στις ανωτέρω διατάξεις και να ζητήσουν την έγκριση αυτών από τα αρμόδια δικαστήρια μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Οι οργανώσεις αυτές καθώς και όσες ιδρυθούν με βάση την περίπτωση (α) της παραγράφου 4 του άρθρου 30α του ν. 1264/1982 όπως τροποποιείται με τον παρόν άρθρο οφείλουν να προκηρύξουν εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων τους όχι νωρίτερα από τέσσερις (4) μήνες και όχι αργότερα από έξι (6) μήνες από την έγκριση του καταστατικού τους. Μόνο οι ενώσεις αστυνομικών που λειτουργούν σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις εκπροσωπούν τα συμφέροντα των αστυνομικών».

Α) Επισημαίνεται, ότι με τη διάταξη του άρθρου 1 της παρ. 4 του ν. 2265/1994 αναγνωρίστηκε από τον κοινό νομοθέτη η, αμφισβητούμενη μέχρι τότε στη νομολογία (βλ., ενδεικτικώς, ΕφΚρ 436/1989, Αρμ 1990, 1207, με παρατηρήσεις Κ. Χρυσόγονου), δυνατότητα των αστυνομικών να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε συνδικαλιστικές οργανώσεις, και εισήχθησαν περιορισμοί στη συνδικαλιστική τους δράση. Έτσι, η αρχή της πολλαπλότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων - απόρροια της κατοχυρωμένης από τα άρθρα 12 και 22 του Συντάγματος ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και της συνδικαλιστικής ελευθερίας -, δυνάμει της οποίας επιτρέπεται η ίδρυση περισσότερων συνδικαλιστικών οργανώσεων στην ίδια πόλη ή περιφέρεια για εργαζομένους που ανήκουν στο ίδιο επάγγελμα ή κλάδο ή στην ίδια επιχείρηση, κάμφθηκε με τη δυνατότητα των κατώτερων αστυνομικών να ιδρύουν μόνο μία πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση ανά νομό. Περαιτέρω, περιορίστηκε, αντιστοίχως, η ατομική συνδικαλιστική ελευθερία, όσον αφορά το δικαίωμα προσχώρησης και επιλογής συνδικαλιστικής οργάνωσης, με την εισαγωγή περιορισμού ως προς τον αριθμό των οργανώσεων, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει ο ενδιαφερόμενος. Οι ως άνω περιορισμοί στη συνδικαλιστική δράση των αστυνομικών υπαλλήλων δικαιολογούνται αφενός από την ανάγκη εξασφάλισης γνησιότερης συνδικαλιστικής εκπροσώπησης και αποφυγής κατακερματισμού της δύναμης των εν λόγω εργαζομένων (ΕφΘεσσ/κης 1148/1997, Δ/νη 1998, σελ. 449, ΜονΠρωτΠειρ 23360/2002, ΑρχΝ 2003, σελ. 87), αφετέρου από την ιδιομορφία της αποστολής της Ελληνικής Αστυνομίας, ως ιδιαίτερου ενόπλου Σώματος Ασφαλείας στρατιωτικώς οργανωμένου, ιδίως δε λόγω του εθνικού, κοινωνικού και υπερκομματικού της χαρακτήρα (βλ. και Ι. Κουκιάδη, Εργατικό Δίκαιο, Συλλογικές Εργασιακές Σχέσεις, τ. Ι, 1997, σελ. 133. Πρβλ. και Γνωμ. ΝΣΚ 182/2009).

Β) Προβληματισμός δημιουργείται ως προς το εάν ο επαναπροσδιορισμός του νομικού πλαισίου ίδρυσης των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών ενώσεων των αστυνομικών υπαλλήλων οδηγεί σε διάλυση συγκεκριμένης, υφιστάμενης υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, συνδικαλιστικής οργάνωσης (ή κατηγορίας οργανώσεων, βλ. και άρθρα 12 παρ. 1 και 23 του Συντάγματος). Το

ζήτημα χρήζει διερεύνησης και διότι, κατά το τελευταίο εδάφιο της προτεινόμενης παρ. 5, μόνον «οι ενώσεις αστυνομικών που λειτουργούν σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις εκπροσωπούν τα συμφέροντα των αστυνομικών». Σχετικώς επισημαίνονται τα εξής:

α) Η συνδικαλιστική ελευθερία είναι, κατά πρώτο λόγο, ατομικό δικαίωμα συλλογικής δράσης, που θεμελιώνει αξίωση για αποχή της κρατικής εξουσίας από κάθε προσπάθεια κηδεμόνευσης του συνδικαλιστικού κινήματος (λ.χ., διάλυση μη αρεστών συνδικαλιστικών οργανώσεων). Περαιτέρω, όμως, προσλαμβάνει και στοιχεία θεσμικής εγγύησης (πρβλ. Π. Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα, Β΄, 1991, σελ. 845), υποχρεώνοντας τον νομοθέτη να διαμορφώσει το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για τη δημοκρατική λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων και την αποτελεσματική δράση τους (βλ. Κ. Χρυσόγονο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002, σελ. 478).

β) Ο νομοθέτης δύναται, καταρχήν, να θέσει σε νεότερο νόμο νέους όρους για τη συνέχιση της αναγνώρισης νομικής προσωπικότητας σωματείου, υπό την προϋπόθεση ότι οι όροι πρέπει να είναι γενικοί και αντικειμενικοί και να μην αποβλέπουν στη διάλυση συγκεκριμένης συνδικαλιστικής οργάνωσης (βλ. ΣτΕ [Ολ] 3392/1978 με σχόλιο Α. Μανιτάκη, ΤοΣ 1979, σελ. 71).

γ) Ειδικώς ως προς το αστυνομικό προσωπικό που υπηρετεί στον νομό Αττικής, ο μεγάλος αριθμός του, σε σχέση με το προσωπικό που υπηρετεί σε άλλους νομούς της χώρας, δικαιολογεί - αν δεν επιτάσσει - και κατ' εφαρμογή της αρχής της ισότητας, τη διεύρυνση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων τους και την πληρέστερη εκπροσώπησή τους, με τη δυνατότητα σύστασης περισσότερων ενώσεων (πρβλ. και ΓνωμΝΣΚ 45/2009).

δ) Τέλος, η νομολογία παγίως δέχεται τη δυνατότητα ίδρυσης κοινών σωματείων αστυνομικών, και μάλιστα πριν ο νομοθέτης αναγνωρίσει τη δυνατότητά τους να ιδρύνουν και να συμμετέχουν σε συνδικαλιστικές οργανώσεις (βλ., ενδεικτικώς, ΠολΠρωτΑθ 814/1989 ΕΕργΔ 1989, σελ. 826, ΠολΠρωτ-Θεσσ/κης 1175/1988 ΕΕργΔ 1989, σελ. 828, ΠολΠρωτΔράμ 142/1988, ΕΛΔ 1990, σελ. 1084, με παρατηρήσεις Γ. Ληξουριώτη). Επομένως, δεν αποκλείεται, υφιστάμενη συνδικαλιστική οργάνωση να συνεχίσει να λειτουργεί ως κοινό σωματείο, εφόσον κριθεί ότι δεν αντίκειται στα αντικειμενικά κριτήρια που θεσπίζει το άρθρο 281 του ΑΚ, δηλαδή ότι με την παράλληλη λειτουργία των δύο σωματείων δεν επέρχεται σύγχυση στις δραστηριότητές τους «και δεν προβλέπεται κίνδυνος δημιουργίας εριδών και επαγγελματικών ανταγωνισμών από την παράλληλη λειτουργία τους, η οποία βλάπτει τα υλικά και ηθικά συμφέροντα των μελών τους» (βλ. ΜονΠρωτΠειρ 23360/2002, όπ. π. σελ. 87).

12. Επί του άρθρου 22

Α) Κατά την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου, «Η Ελληνική Αστυνομία

μπορεί να παρέχει, κατόπιν αιτήματος, υπηρεσίες και μέσα προς Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και τρίτους, όπως συνοδεία χρηματαποστολών, καλλιτεχνικών έργων, ιδιωτικών αγαθών μεγάλης αξίας και υπηρεσίες εκπαίδευσης σε ιδιώτες, με καταβολή ανταλλάγματος».

Επισημαίνεται ότι η Ελληνική Αστυνομία έχει ως κύρια αποστολή, κατ' άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 2800/2000, «την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας, (...) την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας» (πρβλ. και άρθρο 103 παρ. 1 του Συντάγματος).

Εξ άλλου, κατ' άρθρο 2 παρ. 5 του π.δ. 538/1989, οι «αστυνομικοί, (...) κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους (...) έχουν πάντοτε, ως γνώμονα των ενεργειών τους την εξασφάλιση της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος και τη διαφύλαξη των νόμιμων συμφερόντων των πολιτών».

Περαιτέρω, κατά το π.δ. 141/1991, «Συνοδείες ασφάλειας παρέχονται: α. Για την προστασία προσώπων. β. Για την εξασφάλιση αποστολών χρημάτων και λοιπών αξιών που πραγματοποιούνται από άλλες Αρχές, Οργανισμούς ή Τράπεζες με υπαλλήλους τους. γ. Για τη μεταφορά πειστηρίων ή άλλων αντικειμένων μεγάλης αξίας» (άρθρο 155), συνοδεία δε ασφάλειας δύναται να παρέχεται, με απόφαση του Αρχηγού της ΕΛΑΣ, και σε άλλα, πλην των αναφερομένων στην παρ. 1 του άρθρου 156 του π.δ. 141/1991, πρόσωπα, όπως, π.χ., τρίτοι ιδιώτες, «για τα οποία συντρέχουν ιδιαίτεροι λόγοι ασφαλείας» (άρθρο 156 παρ. 2). Για την ασφάλεια των εν λόγω προσώπων «διατίθενται μέχρι δύο (2) αστυνομικοί και ένα (1) συνοδευτικό όχημα» (άρθρο 156 παρ. 6 περίπτ. ια). Το αστυνομικό προσωπικό που διατίθεται σε συνοδείες ασφαλείας: «α. Δεν επιτρέπει στα προστατευόμενα πρόσωπα να επιβαίνουν στα υπηρεσιακά συνοδευτικά οχήματα. β. Δεν εκτελεί καθήκοντα οδηγού του προστατευόμενου προσώπου, ή άλλες υπηρεσίες πέραν εκείνων που ανάγονται στην αποστολή του. γ. Δεν αντικαθίσταται όταν κάνει χρήση των προβλεπόμενων αδειών του. δ. Υποβάλλει στην Υπηρεσία του κάθε μήνα αλλά και έκτακτα όταν απαιτείται αναφορά για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του, η οποία λαμβάνεται υπόψη κατά την επανεξέταση των μέτρων» (άρθρο 156 παρ. 10 του ως άνω π.δ.).

Επίσης, κατ' άρθρο 157 του π.δ. 141/1991, «1. Η Ελληνική Αστυνομία παρέχει συνοδείες ασφαλείας μεταφερομένων χρημάτων και αξιών, μετά από αίτηση των ενδιαφερομένων, όταν η αξία των μεταφερομένων είναι μεγάλη και κρίνεται αναγκαία η ασφάλειά τους. 2. Η συνοδεία παρέχεται (...) πάντοτε για μεταφορά που πραγματοποιείται από δημόσια Υπηρεσία και προ-

κειμένου για μεταφορά που πραγματοποιείται από Τράπεζες, Οργανισμούς ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, μόνο αν υπάρχει υπηρεσιακή ευχέρεια (...) 4. Η προστασία που παρέχεται από τη συνοδεία αποσκοπεί στην εξασφάλιση των μεταφερομένων χρημάτων και αξιών και την ασφάλεια των υπαλλήλων που τα μεταφέρουν, μέχρι την παράδοση στον προορισμό τους. Η μεταφορά των χρημάτων ή αξιών δεν είναι έργο της συνοδείας. (...) 6. Τα οδοιπορικά και λοιπά έξοδα και αποζημιώσεις των συνοδών βαρύνουν τους φορείς που ενεργούν τις χρηματοπιστοτικές με εξαίρεση τις δημόσιες Υπηρεσίες».

Υπό το φως των ανωτέρω, θα έχρηζε διευκρίνισης το ζήτημα της ευθύνης από ζημία που ενδέχεται να προκληθεί από αστυνομικό όργανο, παρανόμως, κατά την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών σε Ν.Π.Ι.Δ. ή «τρίτους», εάν δηλαδή υπεύθυνο για την αποκατάσταση της εν λόγω ζημίας είναι το Ν.Π.Ι.Δ. ή ο τρίτος, ως προστήσας κατ' άρθρο 922 ΑΚ ή το Δημόσιο κατ' εφαρμογή του άρθρου 105 του ΕισΝΑΚ. Το εν λόγω θέμα δεν μπορεί να θεωρηθεί «ειδικότερο ή τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα» (άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος) και, επομένως, δεν μπορεί να ρυθμισθεί κατά την προβλεπόμενη στην παρ. 5 του προς ψήφιση άρθρου εξουσιοδότηση προς έκδοση κ.υ.α..

Επισημαίνεται συναφώς, ότι η αστική ευθύνη κατ' άρθρο 922 ΑΚ προϋποθέτει, ιδίως, μεταξύ αστυνομικού και τρίτου ή Ν.Π.Ι.Δ., σχέση προσθήσεως, η οποία υπάρχει όταν ο προστήσας, τρίτος ή Ν.Π.Ι.Δ., διατηρεί το δικαίωμα να δίνει οδηγίες και εντολές στον προστηθέντα αστυνομικό, σε σχέση με τον τρόπο εκπλήρωσης της υπηρεσίας του (βλ., ενδεικτικώς, ΑΠ 844/2010), η δε ευθύνη κατ' άρθρο 105 του ΕισΝΑΚ, προϋποθέτει πράξη ή παράλειψη του αστυνομικού «κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που [του] έχει ανατεθεί».

Σημειωτέον, εξ άλλου, ότι κατ' άρθρο 9 παρ. 2 του ν. 2800/2000, «Όλες οι Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και το προσωπικό της τελούν σε διαρκή ετοιμότητα για την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος, την προστασία του δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Το αστυνομικό προσωπικό, οι συνοριακοί φύλακες και οι ειδικοί φρουροί θεωρούνται ότι βρίσκονται σε διατεταγμένη υπηρεσία, σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η παρέμβασή τους».

Β) Κατά την παρ. 4 του προτεινόμενου άρθρου, «Στον προϋπολογισμό της Ελληνικής Αστυνομίας μεταφέρονται, επίσης, σύμφωνα με τις κείμενες περί δημοσίου λογιστικού διατάξεις σχετικές πιστώσεις από τους προϋπολογισμούς των οικείων Δημοσίων Υπηρεσιών, σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών και διάθεσης μέσω της Ελληνικής Αστυνομίας προς τις Υπηρεσίες αυτές. Οι μεταφερόμενες πιστώσεις είναι ισόποσες με τα ποσά που δαπανήθηκαν προς όφελος των εξυπηρετούμενων Υπηρεσιών».

Τίθεται συναφώς το ερώτημα, εάν οι παρεχόμενες υπηρεσίες και τα διατι-

θέμενα μέσα σε Δημόσιες Υπηρεσίες εκτείνονται, κατά την έννοια της ως άνω παραγράφου, και πέραν της «συνδρομής σε άλλες αρχές» (άρθρο 161 του π.δ. 141/1991), η οποία παρέχεται, «μόνον εφόσον ο διοικητής της αρμόδιας Υπηρεσίας βεβαιωθεί ότι η πράξη που πρόκειται να εκτελεστεί είναι νόμιμη και ανάγεται στην αρμοδιότητα του οργάνου που πρόκειται να ενεργήσει» (παρ. 3 του ανωτέρω άρθρου), εάν δηλαδή αφορούν, λ.χ., και τη συνοδεία «χρημάτων και αξιών» ή «πειστηρίων και αντικειμένων αξίας» (άρθρα 157, 158 του π.δ. 141/1991), τα έξοδα των οποίων και οι αποζημιώσεις των συνοδών δεν βαρύνουν τις δημόσιες Υπηρεσίες που ενεργούν τις σχετικές αποστολές» (άρθρο 157 παρ. 6 του π.δ. 141/1991).

Αθήνα, 9.3.2011

Οι Εισηγητές

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Ειδικό Επιστημονικό Συνεργάτη

Αθηνά Κοντογιάννη

Επιστημονική Συνεργάτις

Ο προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Στέφανος Κουτσουμπίνης

Επ. Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος της Α΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αντώνης Παντελής

Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών